

POSTANOWIENIE

14 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Mariusz Załucki

na posiedzeniu niejawnym 14 stycznia 2025 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa E. K. i R. K.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z 12 kwietnia 2024 r., I ACa 828/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od pozwanego na rzecz powodów kwotę 2 700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia pozwanemu do dnia zapłaty.

UZASADNIENIE

Pozwany Bank S.A. z siedzibą w W. wywiódł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 12 kwietnia 2024 r., wydanego w sprawie z powództwa E. K. i R. K. o zapłatę.

Skarżący wskazał na nieważność postępowania prowadzonego przed Sądem I Instancji, wynikającą z zamknięcia rozprawy bez wydania postanowienia o pominięciu dowodu z opinii biegłego, co – jego zdaniem – doprowadziło do braku możliwości obrony jego praw.

Ponadto skarżący przedstawił szereg szczegółowych zagadnień prawnych związanych z oceną skutków eliminacji wybranych klauzul z umowy kredytu hipotecznego indeksowanego walutą obcą oraz wskazał na potrzebę dokonania przez Sąd Najwyższy wykładni przepisów stanowiących podstawę tych zagadnień.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy wielokrotnie już wskazywał na swój brak kognicji w zakresie bezpośredniego rozpatrywania zarzutu nieważności postępowania przed sądem I instancji. Skarga kasacyjna przysługuje bowiem od wyroku sądu II instancji. Badanie ważności postępowania prowadzonego w poprzednich etapach jest zatem jedynie możliwe w drodze zarzutu naruszenia art. 378 § 1 lub 386 § 2 k.p.c. (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 18 lutego 2016 r., V CSK 465/15; z 7 czerwca 2013 r., II CSK 720/12 oraz z 29 stycznia 2013 r., V CSK 192/12). W niniejszej sprawie nie doszło jednak do sformułowania takich zarzutów.

Na marginesie należy zwrócić uwagę, że za pozbawienie możliwości obrony swoich praw uważa się sytuację, gdy na skutek wadliwości działań procesowych sądu lub strony przeciwnej strona nie brała udziału w całym postępowaniu lub jego znacznej części, zaś skutki tych wadliwości nie mogły być usunięte na następnych rozprawach przed wydaniem wyroku w danej instancji (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 21 lutego 2024 r., III CZ 262/23; z 20 grudnia 2023 r., I CSK 6632/22; z 16 listopada 2023 r., III CZ 269/23). W niniejszej sprawie do takiej sytuacji nie doszło, ponieważ strona mogła formułować swoje stanowisko w toku rozprawy oraz przy wykorzystaniu innych środków dowodowych.

W szczególności Sąd Najwyższy wyjaśniał już, że *„Pozbawienie możliwości obrony swoich praw implikujące nieważność postępowania nie może być rozciągane na przypadki nie przeprowadzenia wnioskowanych dowodów i to niezależnie od tego, czy następuje to na skutek ich oddalenia przez sąd, w związku z uznaniem, iż nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia istoty sprawy, bądź w wyniku naruszenia przepisów procesowych, normujących zasady przeprowadzania postępowania dowodowego. Są to uchybienia sądu, które nie pozbawiają strony możliwości obrony jej praw a jedynie mogą utrudniać lub uniemożliwiać właściwe ustalenie stanu faktycznego lub w inny sposób wpływać na treść rozstrzygnięcia, co*

może stanowić podstawę zarzutów kasacyjnych naruszenia prawa procesowego” (postanowienie Sądu Najwyższego z 21 lutego 2024 r., I CSK 526/23).

Z kolei istotne zagadnienie prawne, jako podstawa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania musi mieć charakter doniosły z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nie może być rozwiązane w świetle dotychczasowego orzecznictwa. Jego wyjaśnienie powinno się bowiem przyczynić do rozwoju prawa (zob. np. postanowienia SN: z 26.10.2023 r., I CSK 76/23; z 20.10.2023 r., I CSK 1374/23; z 3.10.2023 r., I CSK 2591/23; z 15.09.2023 r., I CSK 4360/22; z 18.08.2023 r., I CSK 4091/22; z 2.08.2023 r., I CSK 6585/22; z 13.07.2023 r., I CSK 2570/22; z 30.05.2023 r., I CSK 5362/22; z 24.04.2023 r., I CSK 5428/22).

Analogiczne wymaganie stawia się również potrzebie dokonania wykładni określonego przepisu prawa. W ramach tej przyczyny przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania należy przedstawić i uargumentować nierozwiązany jeszcze problem lub nieujednoliconą jeszcze rozbieżność orzeczniczą. Jeżeli zaś wykładnia tego przepisu została już dokonana lub ujednolicona, niezbędne jest podanie dodatkowej argumentacji, dlaczego ustalona linia orzecznicza wymaga zmiany (zob. np. postanowienia SN: z 25.10.2023 r., I CSK 2989/23; z 27.09.2023 r., I CSK 4679/22, z 17.08.2023 r., I CSK 5668/22; z 2.08.2023 r., I CSK 6585/22; z 14.06.2023 r., I CSK 1231/23; z 16.03.2023 r., I CSK 4879/22).

W ostatnich latach do Sądu Najwyższego trafiło wiele spraw odnoszących się do problemów prawnych opisanych przez skarżącego. W konsekwencji ukształtowała się linia orzecznicza, uwzględniająca bogaty dorobek judykatury TSUE. Rozwój orzecznictwa na temat tzw. „kredytów frankowych” zakończył się 25 kwietnia 2024 r. powzięciem przez SN w składzie całej izby uchwały III CZP 25/22, mającej moc zasady prawnej *ex lege* (art. 87 ustawy o SN).

W uchwale SN podsumował dotychczasową linię orzeczniczą, przyjmując że:

1. W razie uznania, że postanowienie umowy kredytu indeksowanego lub denominowanego odnoszące się do sposobu określania kursu waluty obcej stanowi niedozwolone postanowienie umowne i nie jest wiążące, w obowiązującym stanie prawnym nie można przyjąć, że miejsce tego

postanowienia zajmuje inny sposób określenia kursu waluty obcej wynikający z przepisów prawa lub zwyczajów.

2. W razie niemożności ustalenia wiążącego strony kursu waluty obcej w umowie kredytu indeksowanego lub denominowanego umowa nie wiąże także w pozostałym zakresie.
3. Jeżeli w wykonaniu umowy kredytu, która nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bank wypłacił kredytobiorcy całość lub część kwoty kredytu, a kredytobiorca dokonywał spłat kredytu, powstają samodzielne roszczenia o zwrot nienależnego świadczenia na rzecz każdej ze stron.
4. Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, bieg przedawnienia roszczenia banku o zwrot kwot wypłaconych z tytułu kredytu rozpoczyna się co do zasady od dnia następującego po dniu, w którym kredytobiorca zakwestionował względem banku związanie postanowieniami umowy.
5. Jeżeli umowa kredytu nie wiąże z powodu niedozwolonego charakteru jej postanowień, nie ma podstawy prawnej do żądania przez którąkolwiek ze stron odsetek lub innego wynagrodzenia z tytułu korzystania z jej środków pieniężnych w okresie od spełnienia nienależnego świadczenia do chwili popadnięcia w opóźnienie co do zwrotu tego świadczenia.

Odstąpienie od zasady prawnej przyjętej przez skład całej izby jest zaś możliwe tylko poprzez wydanie kolejnej uchwały w analogicznym składzie (art. 88 ustawy o SN).

Skarżący nie przedstawili zatem nowych problemów prawnych, które nie zostałyby do tej pory rozwiązane przez Sąd Najwyższy.

Z tej przyczyny Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnął zaś na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

[a.ł]

Mariusz Załucki